

La formació continuada, l'aprofundiment en el periodisme, el reciclatge són algunes de les receptes del Col·legi de Periodistes per afrontar la crisi. Una bateria de nous cursos destinats a aprofundir en continguts de qualitat, en la comunicació corporativa, en tecnologies de la informació i la comunicació, i en les eines per a emprenedors és una de les fórmules per encarar la incertesa i els interrogants que sobrevolen la professió. És hora de reciclar-se.

El Col·legi aposta per la formació i el reciclatge

Eudald Coll
Fotos: Sergio Ruiz

“La formació és la gran aposta i ha de ser una de les activitats centrals del Col·legi de Periodistes”, afirma el degà, Josep Carles Rius. En temps de crisi és més necessari que mai el reciclatge, l'aprenentatge constant. Aquesta és la base en la qual se sustenta la bateria de cursos que amb el lema “Davant la crisi, més periodisme” no tan sols és una resposta a la conjuntura econòmica, sinó que enceta una nova via que des del Col·legi es vol que tingui continuïtat en el temps.

L'OCDE ja va pronosticar al setembre que la crisi econòmica augmentarà els incentius per seguir estudiant. Però no solament els que encara no han entrat al mercat laboral tenen una raó de pes per prosseguir els estudis, sinó que els més veterans també veuen la necessitat de reciclar-se. Els expedients de regulació i les prejubilacions han arribat a unes redaccions que s'enfronten a la crisi amb incertesa.

És difícil quantificar el nombre de periodistes que es troben a l'atur. Al novembre, el Departament de Treball de la Generalitat xifrava en 1.378 el nombre de periodistes sense feina. A falta d'una estadística més precisa, aquesta xifra mesurava les persones que fins llavors s'havien definit com a periodistes en inscriure's a l'atur a l'oficina de treball corresponent.

Per tot això, davant d'aquesta delicada

situació, el Col·legi va iniciar al novembre la primera edició d'un seguit de cursos dividits en quatre eixos que busquen potenciar la formació professional, sobretot entre els periodistes que s'han quedat a l'atur. Els nous cursos que conformen aquesta primera edició –i que no finalitzaran fins al mes de març– estan subvencionats pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC) del Departament de Treball i pel Fons Social Europeu de la UE, i formen part de la programació presentada pel Col·legi de Periodistes al SOC. Els cursos són gratuïts per als periodistes en atur, però també s'hi poden inscriure per una quota simbòlica els periodistes col·legiats (amb un descompte) i els no col·legiats.

Els cursos tenen quatre eixos. El primer d'aquests –sota el títol Continguts de Qualitat– aposta per l'aprofundiment en la qualitat dels continguts periodístics. En aquest sentit, diversos periodistes veterans com Carles Pastor, José Ramón González Cabezas, Rosa Maria Calaf, Xavier Vinader o Josep Martí Gómez, entre altres, dirigeixen cursos especialitzats, com els de reporterisme, periodisme local i de proximitat, informació política, periodisme econòmic, anàlisi del llenguatge periodístic, periodisme local i comarcal i crítica periodística. Tres d'aquests cursos (“Periodisme econòmic”, “Reporterisme” i “Crítica

Rosa Maria Calaf, professora del curs de reporterisme, conversa amb alguns dels seus alumnes.

periodística”) ja van tenir lloc al novembre i desembre. La resta s’impartiran entre gener i març.

Segons Josep Carles Rius, el fet que s’hagin organitzat aquests cursos es deu

La intenció és que els cursos que van iniciar-se al novembre es converteixin en una oferta continuada

a que, “per una part, les redaccions perden gent amb molta experiència, es perd el mestratge i el Col·legi, per responsabilitat, substitueix aquesta pèrdua de talent, experiència i memòria que s’expulsa de les redaccions. I, per una altra part, hi ha molta gent jove i no tan

jove que està sense feina, que necessita reciclar-se i té ganes de formar-se. Així que s’ajunten aquests dos factors en el temps. D’aquí sorgeix el curs de continguts”. La resposta a l’oferta formativa d’aquests cursos especialitzats ha estat tan positiva que fins i tot hi ha llistes d’espera. “Jo creia que hi hauria una reacció, encara que no m’esperava que fos tan alta”, admet Rius.

MESTRATGE GENERACIONAL
“Ja era hora!” va assegurar, entusiasmada, Xavier Vinader quan va saber que el Col·legi organitzaria cursos amb professors sèniors. I és que, a part d’un aprofundiment dels coneixements, un altre objectiu és contribuir al mestratge

Nombrosos inscrits

La resposta davant d’aquesta nova oferta formativa del Col·legi ha estat molt satisfactòria, ja que s’hi han apuntat un bon nombre d’alumnes. Fins i tot en alguns a mitjan novembre ja tenien llista d’espera. La suma del total d’inscrits en els nou cursos supera els tres-cents alumnes. La majoria dels alumnes són dones –en el 70% dels casos, aproximadament– i molts d’ells estan a l’atur (tres de cada quatre inscrits no tenen feina).

Una oferta variada

La primera bateria de cursos està organitzada amb quatre eixos centrals que es diferencien tant pel seus continguts com pels professors que els imparteixen.

CONTINGUTS DE QUALITAT

La Informació Política: claus i condicionants.

Dirigit per Carles Pastor. (8 sessions de 9 a 11.30 h.; dilluns i dimecres: dies 8, 10, 15, 17, 22 i 24 de febrer i 1 i 3 de març de 2010).

El Periodisme econòmic en l'era de la crisi global.

Dirigit per J. Ramon González Cabezas. (10 sessions de 18.30 a 20.30 h.; dilluns i dimecres: dies 18, 23, 25 i 30 de novembre i 2, 9, 14, 16, 21 i 23 de desembre de 2009).

Reporterisme. Investigació i periodisme en profunditat.

Coordinat per Juanjo Caballero i impartit per Rosa M. Calaf, Josep Martí Gómez, Bru Rovira, Xavier Vinader i Llúcia Oliva. (10 sessions de 9.00 a 11.30 h.; dimarts i dijous: dies 19, 24 i 26 de novembre i 1, 3, 10, 15, 17, 22 i 24 de desembre de 2009).

El Periodisme local i comarcal.

Dirigit per M. Eugènia Ibáñez. (8 sessions de 18.00 a 20.30h; dimarts i dijous: dies 12, 14, 19, 21, 26 i 28 de gener i 2 i 4 de febrer de 2010).

Anàlisi del llenguatge periodístic.

Dirigit per Joan Busquet. (8 sessions de 9.00 a 11.30h; dilluns, dimecres i divendres: dies 11, 13, 18, 20, 25 i 27 de gener i 1 i 3 de febrer de 2010).

La Crítica Periodística.

Dirigit per Santi Fondevila. (8 sessions de 18.30 a 21.00h; dimarts i dijous: dies 19, 24 i 26 de novembre i 1, 3, 10, 15 i 17 de desembre de 2009).

COMUNICACIÓ POLÍTICA I CORPORATIVA

Dirigit per Xavier Roig. Curs presencial de 20 hores a la seu del Col·legi de Periodistes de Catalunya. (8 sessions de 18.30 a 21.00h; dilluns, dimecres i divendres: dies 11, 13, 15, 18, 20, 22, 25 i 27 de gener de 2010).

TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ

Dues alternatives:

-Curs presencial al Centre d'Innovació i Formació Ocupacional "La Violeta" (Plaça del Compte de Sert, 25 08035-BCN) de 60 hores, repartit en 13 sessions de 4.5 hores diàries cadascuna, 5 dies (de dilluns a divendres, de 9 a 13.30 hores; dies 25, 26, 27 i de novembre i 1, 2, 3, 4, 9, 10, 11, 14 i 15 de desembre de 2009).

-Cursos virtuals a través de la Universitat Oberta de Catalunya i el Servei Català d'Ocupació. Cursos amb durades d'entre 25 i 125 hores.

EINES PER A EMPRENEDORS I AUTOCUPACIÓ

Cada curs té una única sessió de 5 hores. (Dissabte de 9 a 14 hores; dies 12 i 19 de desembre de 2009 i 15, 22 i 30 de gener de 2010).

INSCRIPCIONS

Cal enviar el nom, cognom, DNI, si s'està a l'atur o no, si s'és col·legiat o no, telèfon i adreça electrònica de contacte així com el curs a què es vol assistir a col.legi@periodistes.org (Alicia Llamazares 93.3171920).

Per als cursos de la UOC, la inscripció és a través del mail eformacio-soc@uoc.edu.

entre generacions. "Aquesta transmissió de saber generacional –apunta Vinader, un dels ponents del curs de reporterisme– no té lloc a les facultats ni a les empreses. I aquesta transmissió, d'entrada, aporta ètica, coneixement i ponderació."

Llúcia Oliva –un altre dels ponents del curs de reporterisme– assegura que "la iniciativa del mestratge em sembla genial. Hi ha molts periodistes que han fet

Tots els cursos són gratuïts per a aquells periodistes que es troben a l'atur

una feina molt individual i no han tingut l'oportunitat de compartir la seva experiència amb els joves periodistes. És important que l'experiència professional, els principis i valors del periodisme es transmetin de generació en generació. No pot ser que cada vegada s'hagi de descobrir tot. És bo conèixer l'experiència dels que ens han precedit en l'exercici de la professió per agafar allò que sigui convenient i millorar-ho amb la força, la creativitat i la tecnologia de les noves generacions."

Un altre professor sènior, com és José Ramón González Cabezas –responsable del curs de periodisme econòmic–

El fet que els professors siguin periodistes veterans permet un diàleg intergeneracional

reconeix que la seva generació va rebre aquest intercanvi en les redaccions, si bé admet que els temps han canviat: "L'ofici s'ha fet més complex i ara és més necessari aprofitar l'experiència per ser útil a la gent i treballar d'una manera més oportuna dins aquest universal comunicacional".

Per tot això, Cabezas planteja les classes buscant una retroalimentació

amb els alumnes. “Des de l’inici, busco un intercanvi, que sigui més una aula amb l’esperit de les redaccions que no pas una lliçó magistral”, afirma.

“Aquests cursos posen els alumnes en contacte amb una dimensió periodística inexistent a les facultats, on es treballa més sobre qüestions teòriques”, assegura Santi Fondevila, que dirigeix el curs de crítica periodística. “Als alumnes els dic que allò principal és adquirir criteri no tan sols per escriure, sinó també per seleccionar el que pot resultar interessant”, explica. Segons Fondevila, el que ells donen és “coneixement i criteri”. Per aquest periodista, el coneixement sorgeix de la sensibilitat i la reflexió, mentre que el criteri és la suma de la curiositat i el coneixement.

PETITS EMPRESARIS

El segon eix de la bateria de cursos, que tindrà lloc al llarg de vuit sessions durant el mes de gener, és el de la comunicació política i corporativa. Aquest curs, que està dirigit per Xavier Roig –consultor polític i periodista– compartirà amb la col·laboració d’especialistes com Joan Brunet, Josep Maria Casasús i Guillermo Basso i està plantejat com una aportació teòrica i pràctica a la comunicació política i a les seves relacions amb tot el que és la comunicació corporativa.

D’altra banda, el tercer eix dels cursos és el de les tecnologies de la informació i la comunicació. Consta de tres mòduls de vint hores (pràctiques, coneixements teòrics i continguts relacionats amb la professionalitat). Aquest curs és gratuït per a tothom que s’hi inscriu i es pot impartir tant presencialment com virtualment.

L’opció presencial va tenir lloc durant els mesos de novembre i desembre –es va realitzar al Centre d’Innovació i Formació Ocupacional “La Violeta” i és l’únic curs que no té lloc a les instal·la-

A dalt José Ramón González Cabezas i Joan Hortalà, president de la Borsa de Barcelona. Al centre, alumnes veterans com Francesc Cusi i Regina Farré. A sota, Juanjo Caballero, Josep Martí Gómez, Jordi Alberich -director general del Cercle d'Economia- i Enric González.

A la imatge de dalt, alumnes de crítica periodística. Al centre, Xavier Vinader, professor del curs de Reporterisme. A la fotografia inferior, alumnes del curs de periodisme econòmic.

cions del Col·legi— tot i que se seguirà oferint en properes edicions.

D'altra banda, l'opció virtual —que es porta a terme mitjançant la UOC— consta de cursos d'unes cinquanta especialitats englobades en àmbits dels quals els que tenen més a veure amb el periodisme són els de competències digitals i competències lingüístiques. El curs virtual, de tres setmanes de durada, va iniciar-se el 30 de novembre i en comença una nova edició cada quatre setmanes.

Finalment, el quart eix és un conjunt de cinc cursos —entre el 12 de desembre i el 30 de gener— amb el mateix contingut. Estan pensats per donar suport als emprenedors que vulguin posar en marxa projectes empresarials o d'autoocupació.

Aquesta oferta formativa —que es porta a terme amb la col·laboració de la Direcció General d'Economia Cooperativa i Creació d'Empreses— consta d'un total de cinc cursos amb una durada de cinc hores que es faran en una sola sessió que tindrà lloc a la Sala de Conferències del CIPB el dissabte al matí.

Els temes que es tractaran en aquest curs seran la creació d'empreses com a clau de futur, el perfil de la persona emprenedora, la generació i selecció d'idees de negoci, la planificació empresarial (plans i formes jurídiques), el serveis d'informació, orientació i assessorament de les administracions públiques i, per acabar, les bones pràctiques emprenedores. Els cursos van destinats a posar en marxa projectes empresarials dins el periodisme partint de la base que, cada cop més, el periodista estarà obligat a crear el seu propi lloc de treball. "Els periodistes s'han de convertir en petits empresaris, tenir iniciativa, crear projectes, etc.", assegura Rius, per qui la professió del futur apunta més cap a una proliferació de petites empreses autònomes que no pas cap a grans redaccions.

FORMACIÓ CONTINUA

La bona acollida que han tingut els nous cursos del Col·legi indiquen, segons Rius, un canvi, una necessitat de formar-se i reciclar-se. I això abans no passava perquè s'entenia que un ja es formava ell mateix”.

De totes maneres, aquesta autoformació no sempre s'acabava portant a terme. “La formació continuada no ha estat mai una tradició dins el perio-

La formació permanent, que s'havia anat descuidant, és en l'actualitat més important que mai

disme. Ara hi ha més conscienciació que abans i avui és més necessària que mai. Nosaltres fèiem periodisme i punt, però ara hi ha un escenari molt més exigent, s'ha d'assumir qualsevol tema i instrument per arribar a les audiències”, explica José Ramón González Cabezas.

Un altre dels ponents, Lúcia Oliva, apunta en el mateix sentit: “S'ha descuidat la formació professional i això és greu perquè avui la formació permanent és obligatòria per a tothom, però sobretot per als periodistes. Si volem ser competents en l'exercici de la nos-

“El curs m'està motivant a tirar endavant, a agafar idees i energia”, admet una alumna

tra professió, informar, donar les dades necessàries a la gent perquè entengui el món en el qual viu i les coses que passen, hem de formar-nos contínuament. El món és cada cop més complex i també la tecnologia que fem servir avança molt ràpidament i, per tant, als periodistes ens toca seguir aprenent, sempre”.

Precisament, la necessitat de seguir formant-se és un dels arguments dels

alumnes que s'han apuntat a algun dels cursos del Col·legi. “El Col·legi hauria d'apostar per la formació continuada perquè la professió està molt desprotegida i així ens dóna eines i ens motiva”, argumenta Carmen Espinosa, alumna del curs de reporterisme. “Els ponents són molt bons. El curs és millor del que m'esperava”, admet.

En el mateix curs hi participa Berta Roig. “El curs està força bé i els professors també. Potser trobo a faltar que hi hagi més participació dels alumnes. Ara estic a l'atur, fent col·laboracions i aprofito per formar-me”, apunta.

En les primeres files de la mateixa classe s'hi troba Annaïs Barnolas, llicenciada recentment i sense feina. El curs ha acabat mitja hora més tard, però tot i això els alumnes aprofiten per preguntar coses al ponent d'aquell dia, en Xavier Vinader. L'Annaïs, asseguda a les primeres files, en fa una valoració positiva: “El curs m'està motivant bastant a tirar endavant, agafar idees i energia. M'hi he apuntat perquè m'interessava formar-me i perquè coneixia els ponents, gent amb molta experiència. Tot el que puguin dir és interessant”.

Per Anna Salvans, alumne de “Periodisme econòmic”, un dels aspectes importants és poder entrar en contacte amb periodistes senyors. “Trobo un encert aquests cursos perquè el mestratge s'ha abandonat totalment. A les facultats això no s'està donant”, afirma aquesta alumna. “M'hi he apuntat perquè ho organitza el Col·legi i perquè vull aprofundir en el periodisme econòmic, un camp en el qual tinc mancances, tot i que m'agrada l'economia. A més, així podré buscar un punt d'especialització.”

Un altre alumne de “Periodisme econòmic”, Paula de Senillosa, reconeix que quan va estudiar a la facultat no hi havia aquest tipus d'estudis. “Tinc una carència en aquest camp”, admet. La Paula també s'ha apuntat al curs de

Nous cursos al CIPB

A més dels cursos que el Col·legi de Periodistes ha organitzat entre els mesos de novembre i març, al llarg de l'any passat, també s'han començat a remodelar els cursos que tradicionalment es portaven a terme des del Centre Internacional de Premsa de Barcelona (CIPB). Durant el 2009 ja s'han apostat per nous cursos que s'han sumat als que es mantien des de feia anys, és a dir els que tenien més tirada i acceptació per part dels alumnes, com el curs sobre com elaborar un pla de comunicació.

Així, al llarg de l'any s'han organitzat onze cursos ben diferents –molts d'un sentit eminentment pràctic– entre els quals hi havia cursos sobre la creació de podcasts, fotografia, català per a periodistes, com elaborar blocs corporatius i posicionament de webs, com es gestiona un gabinet de premsa o com fer vídeo amb Movie Maker. Les notes que han donat els alumnes sobre aquests cursos han estat força altes i s'han situat entre el 7,53, el més baix, i el 8,76, el millor puntuat (que va ser el de fotografia impartit pel periodista Tino Soriano). Així doncs, la puntuació mitjana de l'any passat va ser un notable.

Amb vista a l'any 2010, ja s'han començat a programar cursos de nova creació per al primer trimestre de l'any, per exemple “Com presentar un projecte per a la televisió” (5 de febrer), “Guions: de la ficció a la realitat” (12 de febrer) o “Com es crea una vinyeta” (19 de març).

Una de les classes dels cursos especialitzats que varen començar a funcionar el passat mes de novembre al Col·legi.

Major conscienciació

La població adulta cada cop és més conscient de la importància de formar-se al llarg de la vida. Un informe sobre reforma educativa publicat mesos enrere per la Comissió Europea mostrava com a Espanya ha augmentat el percentatge de la població adulta que ha apostat per la formació contínua. Si al 2000 hi havia un 4,1% de persones adultes formant-se, al 2008 ja n'eren un 10,4%. En aquest sentit l'objectiu de la UE és aconseguir arribar a un 12,5% el 2010.

“Reporteisme”. “És una passada. El nivell dels ponents és fantàstic. Potser falta una mica de temps per xerrar. Se'n fa curt”, afirma. “Jo sempre intento fer formació contínua –prosegueix– però quan estàs en una redacció

El proper mes d'abril s'iniciarà una nova bateria de cursos en que s'incorporaran noves especialitats

es fa difícil sortir per anar a un curs.” Vist l'èxit de participació, així com les opinions de professors i alumnes, el Col·legi encara té més clar que aquesta és una línia que cal potenciar. Està previst que la segona edició dels cursos comenci el proper mes d'abril

amb una oferta en què es repetiran alguns cursos i se n'hi incorporaran noves especialitats. També es tornaran a impartir els cursos sobre noves tecnologies i per a emprenedors.

Xavier Vinader dóna idees al recomanar cursos que aprofundeixin en el periodisme cultural, el de proximitat o en la professió enfocada a la immigració, entre altres propostes. Però no són els únics aspectes que es poden impartir.

“Tot el tema de la investigació està per fer”, admet.

Queda clar, doncs, que el filó de la formació permanent només acaba de començar. La intenció del Col·legi és que aquesta iniciativa es consolidi en el temps.